૨૬૩૪

પ્રસ્તાવના.

આ પુસ્તક સ્વસ્થાન વઢવાણના ખુદાવીંદ ઠાકોર સાહેબ શ્રી દાજીરાજ સાહેબે વૈકુંઠ વાસ કર્યો. તા. ૫ મી મે સને ૧૮૮૫ સંવત્ ૧૯૪૧ ના વૈશાખ વદ છઠને મંગળવારની રાત્રીએ ઉપરનો અફસોસકારક બનાવ બનતાં રાજમાં તથા વઢવાણ શેહેરની રૈયતમાં જે અફસોસ ઉત્પન્ન થએલ તે ખરેખરો અહીં દરસાવુંછું.

હું પિંગળ વિગેરે કાવ્યશાસ્ત્ર જાણતો નથી તેમજ નિબંધ રચનાના ગ્રંથ જોએલ નથી, તેમ ઘણું વિદ્યા તરફનું જ્ઞાન મેળવ્યું નથી, તે બાબત ખુલાસો એટલો કે હું એક ફકત ચુડગરનો ધંધો કરનાર મેશ્રી ધર્મનો હું વણીક છું પણ આ અફસોસનો બનાવ બનતાં ઘણા માણસો જેવા કે ગોરધન જયશંકર આચાર્ય વિગેરે ઘણાજણે દિલગીરિ બતાવેલ અને ખુદાવીંદ ઠાકોર સાહેબના ગુણનું બયાન કરેલ તે સર્વેએ પોતાના મનની અંદર રાખેલ તે બાબત મેં પ્રયત્ન કરી પ્રસિદ્ધ કરવા માટે હાલના ખુદાવીંદ ઠાકોરસાહેબ બાહાદૂર બાળસિંહજી સાહેબને અરજ કરી દાજીઅફસોસ નામનું પુસ્તક બાહાર પાડવા પરવાનગી મેળવી તે બાબતમાં મારા બાળમિત્ર મિસ્તર ગોવનજી અમીચંદભા

ઇએ ઘણીજ મદદ કરીછે તેથી તેઓ સાહેબનો હું આ-
ભારી થયોછું.

મરહુમ માહારાણા શ્રી દાજીરાજ સાહેબ સંવત ૧૯૧૭
ના પોસ શુદી સાતમને દીવસે જન્મ ધરે ત્યારથી તેનો ચ્હે-
હેરો તેની લાવણ્યતા તથા હુંશીઆરીનું વર્ણન આ જગો-
પર કરવા બેસું તો પાર નાવે પણ તેઓ સાહેબમાં અ-
ણહદ હુંશાઆરી હતી જેથી પોતાના વડા પીતા શ્રી રાજ્ય-
સંઘજી રાજ કરતા હતા ને પોતે રાજ્યાસન ભોગવતા હતા
તે વખત પણ ઘણી હુંશીઆરી બતાવતા.

પોતે નાની વયમાં વઢવાણ તાલૂકા સ્કૂલમાં ગુજરાતી
તથા માસ્તર સાહેબ ભવાનીશંકર ગિરજાશંકરભાઈ પાસે
ઇંગ્રેજી અભ્યાસ કરતા ત્યારે ભણવામાં ચપળતા બતાવી
આગળ વધતા. પોતાની આશરે ઉમ્મર થઈ ત્યારે
રાજકોટમાં રાજકુમાર કૉલેજમાં પ્રથમથી દાખલ થઈ
અભ્યાસ કર્યો, તેમાં ઘણા કુંવરો અભ્યાસ કરતા હતા.
પણ માહારાજા દાજીરાજ સાહેબની હુંશીઆરી ઘણીજ
વધી તેથી ગોરા લોકોનો પણ ઘણોજ પ્યાર મેળવ્યો. અને
પોતાને જ્યારે ગાદીએ બેસવાનો વખત નજીક આવ્યો
ત્યારે પણ હુંશીઆરીથી કામ કર્યું જેથી મુદત કરતાં ઘણી
વહેલી રાજની લગામ હાથ આવી, આવા વખતમાં મે.

આ. પો. કલ એજંટ સાહેબ કરનલ નટસાહેબ કુલ અ-ખત્યારી સોંપવા પધારેલ તે વખતે રૈયતે આનંદમાં ખામી કોઈ વાતની રહેલ નહીં આ પ્રમાણે પોતે રાજ સ્વહસ્તક લીધું ત્યારથી રૈયતમાં સુખ ને શાંતી પ્રસરી હતી તેવામાં પોતાના દિવાન ગણપતરાવ સાહેબને રાજ સોંપી પોતે વિલાયતનો પ્રવાસ કરવા પધાર્યા ત્યાં જતાં ઈશ્વર ઈચ્છાથી આગબોટમાં નુકશાન થયું તો પણ તે ધાર્મિક રાજાસાહેબ તથા પોતાના બંધુ વિગેરે સરવે નચિંતથી હરેકત રહિત થયા. આ પ્રમાણે ઈશ્વરે બચાવેલ પણ જ્યારે દેહ છોડવાનો વખત ખરેખરો થયો ત્યારે ઈશ્વરે રાજમાણસો તથા રૈયત ઉપર ક્રોધાવેશ જોઈ દયા નહીં લાવતાં માહારાજ દાજીરાજ સાહેબને સ્વર્ગમાં લઈ ગયા તે મહા અનર્થ થઈ ગયો છે.

આ માહારાજાએ ગાદી હસ્તકમાં આવવાના વખતમાં એક મહા ધર્મનું કામ કરેલ છે તે અત્યારે જણાવવાની જરૂર છે તે એકે સિંહાણીના દરવાજા પાસે ગેઢકી માતાનું સ્થાનક છે ત્યાં હરહમેશાં દસરાને દિવસે ૧ પાડો તથા ૧ બકરો વીગરેનો વધ થતો તે આ દયાળુ દિલના માહારાજાએ રૈયતને ખુશી કરવા તથા તે પ્રાણીનો વિનાસ્વાર્થે વધ થતો અટકાવવા મહેનત કરી તથા હરીદાસભાઈ દિવાન સાહે-

બનો મત લઈ બંધ કર્યું આવા કાર્યથી તેમનું આમ છોટી ઉમરમાં સ્વર્ગવાસ થવું હોયજ નહીં પણ ઈશ્વરેચ્છાથી બનાવ બન્યો તે ઘણોજ કાળો ઘા રૈયતપર થયો છે પણ શું કરવું કોયનું જરા પણ બળ ચાલવાનું નહીં જેથીજ આ દિલગીરી સહેવી પડી છે પણ આ દિલગીરીની યાદ માટે આ પુસ્તક બહાર પાડુંછું હાલમાં મહારાજા શ્રી બાળસિંહજી સાહેબ રાજપાસનપર છે તે પણ ઘણે દરજ્જે પોતાના બંધુની ખોટ પુરી પાડવા તથા ન્યાયથી કામ લેવા પોતે રાજ્યાભિષેક વખતે રૈયતને વચન આપેલ છે તે પ્રમાણે રૈયતને સાચવે છે ને સાચવશે માટે ઈશ્વરને સ્તુતિ સાથે અરજ કરીએ છીએ કે એ મહારાજાનો અમારાપર ઘણોજ સ્નેહકારી ભાવ થાય ને રૈયતને રાજી રાખે ને તેમનું રાજ ગંગાજળના જેવા નિર્મળ ન્યાય સાથે અવિચળ તપે એમ હું તથા રૈયત સરવે આશીશ આપીએ છીએ તે પુર્ણ થાય.

તા૦ ૭—૧૦—૮૫. તથાસ્તુ.

૨૫૩૪

દાજી અફસોસ સાગર.

છંદ.

કરે રવી વિનાસ જેમ ઓ અંધકારનો,
પડે પ્રકાસ તેત તે, વિદ્યા તણા વીચારનો;
વેહેમ વિનાશ થાએ, શોક અલ્પ વારમા;
શુરાતથી જણાઅ તો, સારને અસારમા;
થઓ નરેસ સાન વાન, વઢવાણ પુરનો;
સુકિર્તિથી પ્રકાસ, ચંદ્ર જ્યારે ખીલીઓ;
નરેસ દાજીરાજ, અજકાળે તે રૂડું કરૂં;
વિદ્યા વીસેશ સલાજ, ઇરોપમા અતી માનમચું;
શું પુતરે ચંદ્રશીહ તણા, ગુલાબ મુખ શું કહું;
વીચાર મોટા આદરા, કામ પુરૂં ન થયું;

છંદ ભુજંગી.

બનાવ્યો રૂડો માર્ગ રાજેશ્રી બાગે, અનીપુર જાવા લખાંકોશ આગે;
અતીશુતી પંથી વખાણે વધારી, સુધારો કરી અતી વિદ્યા વધારી;
વદે આશીશોએ લોકો વિશેશે, રજે વેઠવા આપના ગુણ રેશે;
પશુને ગમે રસ્તો બાંધેલ સારો, સુધારો કરી અતી વિદ્યા વધારી;

પછે બેલ ઘોડા ધરી વર્ગ પુરો, પ્રીતે આગગાડીમાં બેશી મધુરો;
વિલાતિ ઘોડાનો અતીનાજ શારો, સુધારો કરી અતી વિદ્યા વ૦
સિધો સાફ રસ્તો સુવૃક્ષો સુહાવે, અતી રમ્ય દેખાવ દ્રષ્ટેજ આવે;
ઘણા કામ કરી અતી વિદ્યા વધારી, સુધારો કરી અતી વિદ્યા વ૦
વળી સાંઝના પાચ વાગે જ્યારે, ઓતે ઘોડા ગાડી આવે ત્યારે;
પધારે માહારાજ ભુપાળ ત્યારે, બેશી જાય ફરવા ઉમંગ ત્યારે;
ફરે શેહેરની પોતે ચોપાશે ત્યારે, બેઠો જ્યારે રાજ ભુપાળ ત્યારે;
બનાવ્યો હવા મેલને સારો બાગે, તપાશે મુકામો કરી યા ઉમંગે;
પછી રાતના આઠ વાગે જ્યારે, આવે શેહેરમાં અસ્વારી ત્યારે;
પધારે માહારાજ મુકામ જ્યારે, પીવે ચાય પાણી હુંલાશ ત્યારે;

બેડો બૈ બુડતો તારોરે અંબે આઈ પાર ઉતારો એ રાગ.
વદી છઠ ભોમને સાંઝેરે, કિધો વાસ દાજીરાજે.
સવંત ૧૯૪૧ ની , વદી છઠ ને મે માસ;
સમીસાંઝ રવી આથમતાં, રાય ગયા કૈલાશ. વદી છઠ.
જામનગર ન ઝંડુંભટે તે, વૈદકશાસ્ત્રના જાણ;
પ્રાણથી પ્યારા અતીશે રાખી, અખંડ આપું શું જાણ. વ.ી.
ત્રણ દીવસ સુધી શાંન્તી રહીને, વૈદક બોલ્યા એમ;
વરણ એકશો આઠ કરાવી, અતી બરાબ્યોછે વેહેમ. વદી.
આગલી રાતે સુંવાણુ થઇને, ઉઠી બેઠા ભુપાળ;

ઈશ્વરની ગતી જાણી નહી, આવું થનાર છે કાલ. વદી.
મહીપતીએ માનીયું એવું, ધરી શુંવાણની ધીર;
દુખ વેળાએ મગ્ન ના રહે, એવા સુખના રંજન વીર. વદી.
દાક્તર કલકતેથી આવ્યો, વૈદકમાં હોંશીયાર;
વસ્તુ એકાદશ હજાર આપી, તેડાવ્યો હતો દરબાર. વદી.
વઢવાણ મુંબાઈ ભાવનગરને, નગર પડી છે હડતાળ;
મદ્રાસ વિલાયત માંહી, સાંભળી પ્રગટી છે ઝાળ. વદી.
નળ નખાવીયાં દીવા કારણે, પ્રજાને લેવા સુખ;
ધરમરાયે જરા વેહેમ ન લાવી. કેમ થયું આ દુખ. વદી.
ગામ વસ્યું નીજ નામથી સારૂ, દાજીપર કહે નામ;
ઇંદ્ર સમો હવા મેલ ચણાયછે, થાશે અતી મોટું ધામ. વદી.
મદ્રાસ શેહેરના ગજપતીની, કુંવરી શીતા છે બાળ;
હાથે વાળે દાજીરાજ વળા હતા, મદ્રાસ શેહેરમાં ઝાળ. વદી.
મુખ જોઈ મન મગ્નન રહે, ઇંદ્ર જેવું શુભ રૂપ;
હિંદુસ્થાનમાં ખંડ બધામાં, થયો નથી કોઈ ભુપ. વદી.
યુરોપખંડમાં આપ સધાવી, ગયાતા ગામો ગામ;
હિંદુસ્થાન ખંડ બધામાં, નામ રહ્યું ઠામો ઠામ. વદી.
વિલાયતથી માલ અતી મંગાવ્યો, પ્રજાને લેવા સુખ;
એંશી હજારના પુસ્તક લીધા, હજુરીની સનમુખ. વદી.
ખાનગી પોલીસ પોતાના, સાઠ કિધા અસ્વાર;

બનાવ્યુ વાર અપાર ખરીદી, ખુટ ખરીદ્યા હજાર. વદી.
વય પોતાની અતી હતી છોટી. વરસ વિશ ને ચાર;
ગુણ હતા નીજ અક્ષર સુંદા, કાયદામાં હોંશીયાર. વદી.
બ્રાહ્મણ ભટ ને કવિ હજારો, મુખે કરે પોકાર;
વઢવાણ શેહેરમાં આપ ગયાથી, વરત્યો છે હાહાકાર. વદી.
રાણી રૂવે સતી સીતા શાણી, દાશી રૂવે દરબાર;
હય હસ્તી મુખ ચારો ચરે નહિં, પ્રજા રૂવે બેસુમાર. વદી.
હાહાકાર થયો એ વેળા, રૂવે બુઢા અને બાળ;
પ્રજા એમ શોક ધરાવી, કહેછે કસ્તુર આ વાર. વદી.

પદ, ચોપાઈ.

હાહાકાર થયા ઘેર ઘેર, એતો કેવાયો કાળો કેર;
હડતાળ પાડી હાટે હાટે, ઘણા લોક રૂવે વાટે ઘાટે.
નરનારી વૃદ્ધ ને બાળ, લાગ્યા કલ્પાંત કરવાને હાલ;
ઘણે રોઇને કરી આંખો રાતી, કંઇક કરથકી કુટેછે છાતી.
કંઇકે મુકેલ હાથ કપાલે, આજ ગજબ થયો એમ બોલે;
રોવા માંડ્યા લોકો ટોળે ટોળે, આંખ્યું ચોળીને આંસુ ઢોળે.

જન્મતીથી—દોહરો.

મુની ભૂમી ભક્ત શશી, પોશ માસ સિરતાજ;
સાતમ પેલા પક્ષની, જનમ્યા દાજીરાજ. ૧

કરેલ અભ્યાસ. છંદ મનહર—

બાળપણે બુધી બીલી, લઈ જ્ઞાન વિદ્યા તણું;
નિશાળે સુધારો કીધો, વઢવાણ ગામજી. ૧
બવાનીનો બોધ અતિ, સારો લાગ્યો તેહ થકી;
સાથે લેઈ કોલેજમાં, દીધાં સતી દામજી. ૨
રાજકોટ ગામ મધ્યે, રૂડી રીતે કોલેજમાં;
શિશુ પણે બોધ લીધો, લાવી મન હામજી. ૩
ઇંગ્રેજી ફારસી અતી, હિંદી ગુજરાતી બોલી;
ભણ્યા ભલા ભાવ થકી, ભાષાઓ તમામજી. ૪

મુસાફરી વિષે દોહરો.

ફરી સફર યુરોપની, હિંદુસ્તાનમાં એમ;
દાજીરાજ તેવા હતા, અકબર મોગલ જેમ, ૧

સ્વર્ગવાસ કર્યા તે મિતી.

છંદ દોહરા.

અઢારસેં પંચાશિએ, પાંચમિને મે માસ;
બાલ્યાવસ્થામાં ગયા, દાજીરાજ કૈલાસ. ૧
કરે રૂદન રૈયત અતિ, કેહેતાં કહ્યું ન જાય;
દુખભર આવી દીલગિરી, મનમાં કેમ સમાય. ૨
સજ્જન જાતાં સુખ નહીં, મિત્ર જતાં અતી કષ્ટ;
સુરાય જાતાં વસમું બહુ, જાણે સર્વ સપષ્ટ. ૩
સજ્જન કાઢે દુખ અતી, મિત્રથી લહે વિરામ;
સુરાયથી સાંતી મળે, રૈયતનેજ તમામ. ૪
ગુણસાગર રાજા વળી, હતા અમ શિરતાજ;
તે અમથી અળગા ગયા, રાય દાજીરાજ. ૫
આશા પુરતા અમતણિ, દેતા સુખ સમાજ;
આ વખતે મેલિ ગયા, રાય દાજીરાજ. ૬
ઇશ્વર ખોટું તેં કર્યું, દગો દઇને આજ;
ગોરધન કે તું લઇ ગયો, રાય દાજીરાજ. ૭

લલિત વૃત.

અરર ઇશ્વરે, કોપ તે થયો;
અમુસ સુખનો સ્વાદતો ગયો.
પુર નિવાસિયો, દુખિયા થયા;
વરધ માનના, શ્યામ એ ગયા. ૧
કલપ વૃક્ષતો, નાશ પામિયું;
અચિત કષ્ટ તે, આમ આવિયું.
દિરધ દૃષ્ટીથો, કાયદો કર્યો;
જરૂર આજ તે, વેગળો ધર્યો. ૨
પરમ ઇશ્વરે, દાજીરાજને;
કુમર છોટિમાં, તેડિઆ કને.
પણ વિચારજે, તેહના હતા;
સકળ સૃષ્ટિના, હીતમાં જતા. ૩
તુરકસ્વારને, પોલિશો ઘણા;
હજુર માનવી, દુઃખિ તે તણા.
સરસ હોંશથી, જેલને રચી;
જગતમાં રહી, આબરૂ મચી. ૪
મદદ બૈ કરી, ધર્મશાળમાં;
વણિક માઝને, કીધિ હાલમાં.

પુર બનાવિયું, દાજી નામનું;
અમર નામ છે, એમ કામનું. ૫

મનન બૌ કર્યું, દેશમાં ફરી;
સુરૂપમાં ગયા, હામ આદરી.
અગનબોટમાં, આગ લાગતાં;
દિલ કરી નહીં, મચ્છવે જતાં. ૬

તરત કષ્ટથી, દૂર તે થયા;
પરમુલકમાં, હોંશથી ગયા.
ચપળતા કરી, ખ્યાતિ પામિયા;
મુદત થોડિમાં, દેશ આવિયા. ૭

વતન આવિને, શીતને વર્યા;
દિપક જ્યોતનાં, કામ આદર્યા.
નળ નખાવિયા, ગામમાં વળી;
જન જુએ સહુ, જુથથી મળી. ૮
મન વિચારથી, કામ આદરે;
નિમિશ માત્રમાં, પુર્ણ તે કરે.
નવિન યુક્તિઓ, આદરી ઘણી;
જળ મહેલને, કોઠ બાંધણી. ૯

વન બનાવિયું, વૃક્ષથી અતી;

મનુષ જાણતા, ઇશ્વરી ગતી.
અભય દાનતો, આપતા ઘણું;
દુઃખ વિદારતા, માનવી તણું. ૧૦

અરજ જે કરે, મૂખથી જહી;
જીઅનિ વાત તે, સાંભળે નહીં.
ધરમ રાજવી, ચાંલિ નીસર્યા;
પરમ શીતને, દુખિઆ કર્યા. ૧૧

પુરણ પુન્યથી, જોડ થૈ હતી;
પલક વારમાં આમ રૈ જતી.
સબળ સાથ તો, સૂખનો હતો;
નસિબ લેખથી, તે રહ્યો જતો. ૧૨

ભરણ પોષણો, સાધુનાં થતાં;
હરે હમેશ તે, આશ આપતાં.
અચળ આપજો, આવિ રીતનું;
ધરમ કામ તે, દેશ હીતનું. ૧૩

ન જગનાથજી, આવિરે દયા;
પલક એકમાં, લેઇ તો ગયા.
રૈયત સૌ વળી, શોકથી રુએ;
અકુળ કામ તો, તેહનાં જુએ. ૧૪

રમુજ બૌ કરે, બંધુ રાજમાં;
વચન પાળતા, રાજકાજમાં.
કદિ કર્યું નહીં, બાળ સિંહને;
સુકન એક તે, આવિ બીંહને. ૧૫
ગરવ છોડિને, કામ તે કરે;
જન દુખી તણાં, દુઃખ તે હરે.
સજળ આંખ છે, સર્વજનના;
દિલગિરી રહી ગોરધનના. ૧૬

— ❦ —

રાગ ધનાશ્રી.

વૈદરભી વનમાં વલવલે એ રાગ.

રૈવત સરવે રૂદન કરે, આંખે આંસુની ધારે;
દાજીરાજના વિયોગથી, ધરે શોક અપાર. રૈવત. ટેક.
સંવત સો ઓગણીશની, સાલ એકતાળીશ;
ઠાકોર દાજીરાજજી, ગયા કૈલાસ દીશ. રૈવત. ૨
વૈશાખે અફસોસમાં, વદ છઠને દીન.
મંગળવારની રાત્રીએ, થયા સૌક સાધીન. રૈવત. ૩
ન્યાયના ન્યાયાધિશને, દીવાની ફોજદાર;
સિપાઈ લોકો હજુરના, કરે કવિયો પોકાર. રૈવત. ૪
ખેડૂત ખેતી કરે નહીં, રહે અતી ઉદાશ;
નેસ્ટી કરે ઘર ગામના, તેતો ભુલીઆ ચાસ. રૈવત. ૫
ઘોની, મોચી, લુહારને, ઘાંચી, બીજા જે લોક;
સુતાર, સુથાર, વાણિયો, પામ્યા અત્યંત શોક. રૈવત. ૬
ખવાસ, તંબોળિ, લોઢિયા, ચારણ, ભરવાડ જન;
મટુકી મુકીને હૈડળે, થરથર ધ્રુજે છે તન. રૈવત. ૭
હજામ, માળી, સુનારને, દેપાળા જે અપાર;
ભિસ્તી, મુસાફર, આહિયો, રહે શોક મોઝાર. રૈવત. ૮
બ્રાહ્મણ ભિક્ષા માગે નહીં, જોગી રહ્યા છે શાંત;

ટેલિગ્રા ટેલ મુકી ગયા, સેઠ બોલે ન બાત. રૈયત. ૯
નગર મુંબઈ શેહેરમાં, સુણી વ્યાપી છે ઝાળ;
વઢવાણ મદ્રાસ શેહેરમાં, પાડી હાટે હડતાળ. રૈયત. ૧૦
ભાવનગર વિલાયત તે, નાના મોટાં જે ગામ;
હડતાળ છે દુકાનને, રૂએ લોક તમામ. રૈયત. ૧૧
ચોર કરે નહીં ચોરીઓ, ભાટ ચારણ રોય;
શોક ધરે નરનારીયો, બોલે ચાલે નહીં કોય. રૈયત. ૧૨
ઠાકોર શ્રી વઢવાણના, દાજીરાજ દયાળ;
ઇંદ્રાસન તેને આપ્યું હશે, કહે કસ્તુર લાલા. રૈયત. ૧૩

લલિત.

અરરર ઓ હરી આમ શું કર્યું,
દહન થાય છે દેખિને હયું;
ગરિબ છોરૂની દાઝ ન ગણી,
અરરર આમ તે શું કર્યું ધણી ૧
છુપત કુડનાં કામ તેં કર્યાં,
શરીર સ્વપ્નને વેગળાં ધર્યાં;
અજબ ગામને શોક આપિયો,
ગરિબ લોકને શોક થાપિયો. ૨
વચન ચંદ્રના જેવું ઓપતું,

મધુર બોલથી સૂખ તો થતું;
નયન નીરનો પુર જાય છે,
થરર અંગ આ આજ થાયછે. ૩
કપટથી હર્યું સુખ તે હરી;
સરસ જનને મૂકી તેં ધરી;
ગમત આ સમે ભાંગી સૌ પડી,
રમત રંગ તો દૂર જે ખડી. ૪
ગુપ્ત શોક તો અંગમાં વળી,
અધિક ઉપજે દાહ અંગથી;
કઠણ કાળજું ફાટતું નથી,
અધિક ઉપજે હાદ અંગથી. ૫
પરમ ગૂણનું શુભ ઠામરે.
પ્રથવિ રાયતો મૂળ નામરે;
સરસ નીતિનાં કામ સૌ ભલા,
નજરથી જુએ કોડ કાખલા. ૬
અરર એ જુઓ સ્વર્ગમાં ગયા,
અતિ ઉદાશિ આ પ્રાણીઓ થયા;
હજુર પોલીસો માનવી ઘણા,
નજરમાં પડે શોક ને તણા. ૭
જહર તે હવે શોક સા ધરે,

અતિ ઉદારતાથી ગામમાં ફરે;
અરર કિંકરના ધર્મ ધરે,
[illegible] નામ જે વાણી ઉચરે. ૮
ઉગ્ર ખોટિમાં સેવતો હતા,
અધિક ઉમરે તોય શોભતા;
સકળ ગામને સુખ આપતા,
અચળ શબ્દો સુખ ભાખતા. ૯
પરમ બોલતો તોજના ફરે,
જરૂર સેવતો ન્યાયના ફરે;
મગજમાં ભલાં નેમ આપતા,
પરમ ધર્મથી ઠીક શોભતા, ૧૦
પરમથી પ્રભુ શું તાને જડ્યું,
અંતર સાધુમાં મન તો અડ્યું;
મનનિ કામના પૂર્ણ આપતા,
ગરિબ પ્રાણિનું દુઃખ કાપતા. ૧૧
પરમ રાય તો આ[illegible]રાજે હતા,
પરમ ઈશ્વરા તે રહ્યા જતા;
અધિક શોકના બોધ એમ છે,
અરવ આણસી હૈયે એમ છે. ૧૨
અરર યોગ તો ના ફરાવરે;

જનમ તો [illegible] વૃથાયરે;
કવિ તણો બધો કાર તે ગયો,
પણ શોકનો અંત ઉગીયો. ૧૩
કથન શું કરૂં ગ્રંથમાંયરે,
પરમ શોક તો ના સમાયરે;
કસ્તુરબાલ કે પ્રાણ જાયરે;
રહ્યું મારૂં રૂદન થાયરે. ૧૪

દોહરા.

નારી સા વડસ્ત્રાણની, શોક ધરેજ અપાર;
લખવાને હીંમત નથી, લખતાના વેપાર. ૧
તાંબાને પીતળ તણું, ઘડે ભરે નહીં નીર;
શોક અતી નજરે પડે, જુઓ સરીતા તીર. ૨
આભુષણ ઉમદાવળી, સારા રંગના જેહ;
પહેર્યાં નજરે નવ પડે, તજ્યા સૌએ તેહ. ૩
પુરૂષ અને સૌ પ્રેમદા, પહેરે વસ્ત્રજ શ્વેત;
સણગારો સરવે તજી, રૂદનથી દીન ચીત. ૪
શોક સરવે વરણવું, થાયે મોટો ગ્રંથ;
રેયત સરવે રડતા રહે, ચાલતાં બોલતાં પંથ. ૫

આરબી.

લેડાબાઈ બુડતો તારોરે અંબેઆઈ પાર ઉતારો   એ રાગ.

અરે કોણ રાજા એવોરે, મળે પ્રથિરાજના જેવો.   ટેક.

કાયાધરી પરમારથ કાજે, કીધાં કરોડો કામ;
દેવ બરાબર આ દુનિઆમાં, નિશ્ચળ રાખ્યું નામ. અરે કોણ. ૧

વઢવાણ સ્વરસ્થાન મંદીરે એ તો, મોટો ભાગ્યે મોભ;
બરદરિએ મારૂં નાવજ બુડયું, અતી થાયેછે ક્ષોભ. અરેકોણ. ૨

એક ઘણો થયો વાટેને ઘાટે, હાટે પાડી હડતાળ;
કીમત હારી રૈયત બેઠી, કોય બુઢા બાળ.   અરે કોણ. ૩

કોરટના કારભારીએ કીધ, બંધ ચુકાવાનાં કામ;
નિશાળીઆને છોડી મુકયા છે, બંધ કીધાં તે મુકામ અરે. ૪

પશુ પક્ષી શોક ધરેછે, નર નારી ઝુરે જેમ;
રામ લખમણના વિયોગથી, અવપુરી ઝુરે એમ.   અરે. ૫

એવે વખતે જન સરવની, આંખે આંસુની ધાર;
અહો પ્રભુ આશું કીધું, એમ કરે ઉચાર.   અરે. ૬

જોતાં જણાએ સુરજ ઝાંખો, ભાશી ભુમિ ભયંકાર;
લોક પડયાં શઉ શોકથી રૂએ, સુનો દીસે સંસાર.   અરે. ૭

દવાખાનામાં દરદીઓ રૂએ, કેદી રૂએ થઈ લાચાર;
નિશાળના નિશાળીઆ રૂએ, યાદ કરી ઉપકાર.   અરે. ૮

મોટા મોટા પંડિત પોકારે, એનો હતો આધાર;
સાહેબ લોકનો ગયો સ્નેહી, ડાહપણનો દેનાર. અરે. ૯
કોણ ફીકર લોકોની કરશે, હરશે હરકત ત્રાશ;
અંતરનો એ લખાણ ઉચરે, પરમારથનો પરકાશ. અરે. ૧૦
ઝાલાવાડ વઢવાણનો રાજા, પ્રજા તણો પ્રતિપાળ;
નેક શાણી સરકારનો સુબો, ડાપણદાર દયાળ. અરે. ૧૧
માનવી માતર જે જે જગતમાં, જૂદી જૂદી બધી જાત;
સાંભળતાં શોક સાગરમાં પડી, વારે વારે કરે વાત. અરે. ૧૨
એ કારકની ખબરો પોચી, નગર પરાંને ગામ;
સાંભળતાં થયા સરવે ઉદાશી, કોઈ કરે નહીં કામ. અરે. ૧૩
નારી નરો તેના નામને રૂએ, પુરો સંભારી પાડ;
જે દિશાએ દાજીરાજ ગયા હશે, રૂએ ત્યાં ઝાઝાં ઝાડ. અરે. ૧૪
વઢવાણનું ઉપ નામ સાંભળ્યું, ગયા પોતે જે જે બેઠ;
મરનનો હેતુ મહારાણી જાણી, ભાવે કર્યાં યાદ બેઠ. અરે. ૧૫
થયો નથી નર થનાર નથી, જગમાં કોય તેની જોડ;
પરમારથ જેણે બહુ બહુ કીધાં, ઉપકારી કામ કરોડ. અરે. ૧૬
વઢવાણની રૈયત સરવેને, ન મળે તે ખર્ચ્યા દામ;
કસ્તુરદાશ કે રે ગઈ સાજા, તમને મળ્યા મોટી કામ. અરે. ૧૭

દોહરા.

જેમ એક મોતી તણું, જાય ઉતરી નીર;
તેમ ઉતરી વઢવાણ તણું, તાજ ગયું છે હીર. ૧
બાળ લીધો પરલોકનો, રહ્યું અવિચળ નામ;
પ્રીતે પર ઉપકારનાં, કીધાં જેણે કામ. ૨

રાગ વણઝારાનો.

દાજીરાજ ગયા સ્વર્ગ લોકમાં, સુણો જનરે.
સાચે સાચો કર્યું અપસોશ, દુખી મુજ મનરે. ૧ ટેક.
બાળાપણમાં ભણ્યા વઢવાણમાં, સુણો જનરે;
રાજકોટ ભણી હરખ્યા દોલ, દુખી મુજ મનરે. ૨
બાળપણમાં વિદ્યા અતી પામિયા, સુણો જનરે;
ગયા વૈકુંઠ તે અતી ક્ષોભ, દુખી મુજ મનરે. ૩
ચાર વાગે ઉઠી આળસ છોડતા, સુણો જનરે;
તે જાતી ટુટી પડ્યો મોતી, દુખી મુજ મનરે. ૪
બાલુબાને લાડ લડાવતા, સુણો જનરે;
તે તો ગયા કૈલાસ દીસ, દુખી મુજ મનરે. ૫
નિજ મતી પ્રમાણે ચાલે રાજમાં, સુણો જનરે;
તેને વર્ષ હતાં પચાશ, દુઃખી મુજ મનરે. ૬
બાળપણે વૈકુંઠ પામિયા, સુણો જનરે;

મરવે રૈયત દુખી અપાર, દુખી મુજ મનરે. ૭

વિદ્યાદાનની ખુબ જાણુતા, સુણો જનરે;
ગયો નોધારાનો આધાર, દુખી મુજ મનરે. ૮

શેહેર સુધારો બહુ કર્યો, સુણો જનરે;
દરગુણ સરવે નાશ, દુખિ મુજ મનરે. ૯

એવો રાજા ગયો શોક દઇને, સુણો જનરે;
કવિજનની પુરતા આશ, દુખિ મુજ મનરે. ૧૦

ઢોંગી ધુતારા લોભી લબાડ, સુણો જનરે;
તેની પરિક્ષાથી કરે ન્યાય, દુખિ મુજ મનરે. ૧૧

રાજકાજમાં માને નહી કોઇનું, સુણો જનરે;
ધારા પ્રમાણે ન્યાય અપાય, દુખિ મુજ મનરે. ૧૨

ચાડીખોર ચાડી જો જઇ કરે, સુણો જનરે;
તેને નિશ્ચે હાણજ હોય. દુખિ મુજ મનરે. ૧૩

દાજીરાજનો મન વિચાર, સુણો જનરે;
દુખ્યા જન ફાવે નહીં કોય, દુખિ મુજ મનરે. ૧૪

ઘોડા ગાડીતણો ઘણો શોખ, સુણો જનરે;
હજુર સ્વારીથી ફરવા જાય, દુખિ મુજ મનરે. ૧૫

એવા ગુણ હતા ઘણા તેહમાં, સુણો જનરે;
દાજીરાજ ગયા દેવ માંહ્ય દુખિ મુજ મનરે. ૧૬

દોહરો.

પુરો [illegible] હિંદુસ્તાનમાં, મુસાફરીને કાજ;
ગયા [illegible], રાજા દાજીરાજ. ૧
મદ્રાસે પરણ્યા જઈ, ગજપતરાવને ઘેર;
રાણી શીતા લાવિયા, તે દિન આનંદ લેર. ૨
ગ્વામ તણા દીવા અતી, સરોવણુ બાંધ્યું સાર;
હા મહેલ બનાવવા, હતી હામ અપાર. ૩
દાજીરાજ ને બંધુનું, માન્ય રાખતા બહુ;
રૈયત રાજના માનવી, આનંદ લેતા સઊ. ૪
તે દિવસ સહુ વહી ગયા, થયો અતી અફસોસ;
દાજી સમ ડુકો જતાં, રૈયતની ગઈ હોંશ. ૫
અશ્વ પારખી લાવતા, ઘુડે સ્વારને કાજ;
પોશાકો અતી ઉમદા, આપે દાજી રાજ. ૬
પંડિત રાખ્યા પડખમાં, સદા થાય ગિરવાણ,
ડાક્તર રૂડા રાખિયા, દર્દિ કાજ વખાણ. ૭
સ્વહસ્ત લીધું રાજને, રૈયતને અતી સુખ;
દાજીરાજ સ્વર્ગે ગયા, ગોરધન કે દઈ દુઃખ. ૮

સોરઠો

ગુણસાગર સરદાર તમે, ગયા પ્રભુની પાસ;

પણ નિશ્ચળ અહીં નામના, કીધી દાજીરાજ. ૧

પદવી ઉત્તમ પામિયા, કરી ઉત્તમ અભ્યાસ;
સુધરેલા સહુથી સરસ, કહીએ દાજીરાજ. ૨

મોટો અનુભવ મેળવ્યો, કરી પરદેશપર વાસ;
ઉમર છોટીમાં આબરૂ, મેળવી દાજીરાજ. ૩

સુખ દુઃખ સાંપડવા તણી, રાખી નહીં મન તરસ;
સ્વદેશની શુભ વાસના, કીધી દાજીરાજ. ૪

વહેમ ખોટાં પરહરી, કરે ઘણો ઈનસાફ;
રૈયત દુખી મન ઘણી, કીધી દાજીરાજ. ૫

થોડા દીન થીરતા કરી, વસ્યા વિશ્વમાં વાસ;
કામ ભલા આ ઠામ તેં, કીધાં દાજીરાજ. ૬

અતી કાઠિઆવાડમાં, કિર્તિ કરી પ્રકાશ;
કુળ અજવાળણ કર્મ તેં, કીધેલ દાજીરાજ. ૭

બડા બહાદુર બહુ ભલો, સૌમાં કર્યા સમાસ;
લાખેણા જશ લઈ ગયા, રાણા દાજીરાજ. ૮

કોઈ તારા કામમાં, કરી શકે ન કયાશ;
વખાણ તારાં વિશ્વ સૌ, કરે છે દાજીરાજ. ૯

મુકામો જે આદર્યાં, તે રહ્યાં અધીચળ નામ;
પાયા તે પાતાળમાં, નામિલ દાજીરાજ. ૧૦

મકવાણા કુળમાં આવી, જુજ જશ તણો ઉજાસ;
ગણી અમુલ્ય ગવરનરે, દાખ્યો દાજીરાજ. ૧૧
પીતા તારા વચનની, આશા અમુલ્ય મિલાવ;
રહી ગઈ કેસુરદાસને, દીલમાં દાજીરાજ. ૧૨

દોહરા.

રાજસભા રળીયામણી, પંડિત પામે માન;
અંતર ધરી ઉદારતા, દે મહારાજા દાન. ૧
સુરવાણી નરવાણીમાં, કાવ્ય કરે કવિરાજ;
સુણતાં થાય સદા સહુ, રાજેન રાજ સમાજ. ૨
રૂડા જશ દાજીરાજના, ગામોગામ ગવાય;
દેશોદેશ તણી નરનારીયું, પ્રીત ધરી સુણવા ચાય. ૩
જય જય જીવન જીવના, નોધારાનો આધાર;
વિક્રમ જેવો તું હતો, નામ રહ્યું આ વાર. ૪
લીંબડીના રાજા તણું, જશવંત રૂડું નામ;
અસલ હતું થાણું પેર પણ, કીધું હેવે કામ. ૫
સાયળાના દરબારનું, સાબૂત કીધું ધામ;
સ્વર્ગપુરી વઢવાણ છે, તેમ બનાવ્યું ગામ. ૬
પરદુઃખભંજન તેડવા, અકબર જેવા વીર;
જાણે છે સૌ જક્ત કહી, ધર્મ ધુરંધર ધીર. ૭

કુસંપ આવ્યો રાજ્યથી; સંપ તણું ખપ્યું નામ;
રૈયત સૌ રૂદન કરે, થાતાં આવું કામ. ૮

જય છોટીમાં તેમણે, કરિયાં શુભ સૌ કાજ;
નામ રહ્યું સૌ જગતમાં, રાજા હાજીરાજ. ૯

હરિગીત.

હે રાય તમારથી આલ રૂએ,
બંધુ રૂએ નિજ ગામમાં;
રૈયત રૂએ અતી ઘણી,
વળી શોક વાધ્યો ગામમાં.
હય સ્વાર પેદળ નોકરો,
ઉમેદવારો અતી ઘણા;
શોતા નાર રૂએ મહેલમાં,
અકૃશિથતા મન છે તે તણા. ૧
વિચાર ઉમદા ધારીને,
અનેક કામો આદર્યાં;
તે પુર્ણ થાતાં વારનો જરા,
તોય તે અધુરાં ધર્યાં.
વળી લોક સુખને કાજ તે,
નજ માણી લાભ ભાગવા;

મન હામ પુરી નવ થઈ તે,
શોક ક્યાં સમાવવા. ૨

જીવ જાન મિત્રો તેહના,
નિજ રાજમાં ચિંતા ધરે;
કોણ આપશે સુ વિચાર એવા,
એમ જીભથી ઓચરે.
યુરોપી લોકો તેહની,
તારીફ અતિશે મન કરે;
એમ રાય દાજી રાજ જતાં,
રૈયત રોતી ફરે. ૩

બાળપણમાં તાત પામ્યા,
સ્વર્ગનું સુખ જ્યાંહરે;
એક છોટી ઉમર તો હતી,
પણ ચંચાઈ અતિ સારરે,
તે વખત ગાદી ઉપરે હતા,
વડીલ પીતા તેહના;
તે શોક છોડિ જતન કરે,
કાજીરાજ દેહના. ૩

તે [illegible] એ[illegible] થયા,

મહારાજ વૈકુંઠ ધામમાં;
પ્રજા અતી રૂદન કરતી,
દીવસ અને જામમાં;
તે પાંચ વરસે શોક સમીઓ,
હાજીરાજ દેહથી.
નિજ રાજ બેઠા ગાદીએ,
સુખ પામિયા સૌ તેહથી. ૫
બાહુબા બળવંત બંધુ,
લાડ કરેતા અતી ઘણા;
કુસંપ દીઠો નહીં કદી,
અતિ સંપમાં તો નહીં મણા.
તે શીર બોજો રાજનો,
વૈશાક વદમાં આવિયો;
નેક ન્યાય આપે રાજમાં,
પણ શોક નહીં સમાવિયો. ૬
ભર જુવાનિમાં આવિયા,
ઇશ્વર પાસે આજરે;
દઢ મંગળે વૈકુંઠ પામ્યા,
રાય હાજીરાજરે.
કવિ શાસ્ત્રી તેના નોકરો,

રૂદન કરે છે અતિ ઘણું;
ગોરધન કેહે શોકથી,
મુંઝાય મનડું મુજ તણું. ૭

દોહરા.

દાજીરાજે બૌ કર્યાં, દિલ વિચારી કામ,
ચંદ્ર ભુવન સુધારિયો, પૂરી મનની હામ. ૧
રાજ કાજમાં કોપની, બદબોધ કરવા જાય;
જન સરવે તે દીલથી, પાછળથી પસ્તાય. ૨
કરવા ધારે કામ તે, જાણે નહી જન કોય;
રાજનિતીમાં તેહનો, ઉમદા વિચાર હોય. ૩
તાર ચલાવ્યો પ્રીતથી, હજુર અદાલતમાંય;
બેંડ વાજાં વાગતાં, ચંદ્ર ભુવન છે ત્યાંય. ૪
થીર છત્ર વઢવાણના, ચાલિ નિકળ્યા આજ;
લોપ થયો આ વિશ્વમાં, જાતાં દાજીરાજ. ૫
નાની ઉમરમાં વળી, સ્વર્ગે કીધો નિવાસ;
રૈયત રોતી મુકીને, ગયા પ્રભુની પાસ. ૬
નિજ બંધુને સોંપીયું, રાજ્યકાજનું કામ;
ફીકર હતી નહીં તેહને, ધરિયો બોલે આમ. ૭
પ્રજા હિત ઇચ્છજો ઘણું. સૌની પુરજો આશ;
બંધુની રીત રાખજો, કહે ગોરધન દાસ. ૮

કુંડળીઓ.

કહો ચંદ્રસિંહ સુતને, માહરાજા ધિરાજ;
નામ હતું શુભ જેહનું, રાજા દાજીરાજ.
રાજા દાજીરાજ, રાય પ્રથ્વી પતી જેવા;
ધર્મ કર્મમાં પર્મ, અગમ બુદ્ધીના એવા.
સાવધ દીધિ દાજી અને, સુરવીર તે સમજી લહો;
ઠામ ઠામ લોકો વદે, ગુણ થકી અકબર કહો. ૧

દોહરા.

નીરોગી નિર્દોષી સમ, અલ્પ અહાર મતિવાન:
પરદુખભંજન રાય તે, રૂડેરા વિદ્વાન. ૧
સર્વ રાજમાં શ્રેષ્ટ તે, વડું વડા ઉદાર;
દીન દુખ ટાળક સર્વના, દાજીરાજ દરબાર. ૨
ખુદાવીંદ ઠાકોર સાહેબ શ્રી ૭ બાલસિંહજી સાહેબનું
ઇશ્વર અમ ઉપર અચળ રાજ રાખો.

છંદ દોહરા.

પ્રભુ નજરે તું નવ પડે, ઉચરે નહીં ઉચ્ચાર;
જગ રચનાથી જાણીએ, તુંછે જગ કરતાર. ૧
રાજા બાલુભા તણું, તપે જગતપર તેજ;
સ્વતંત્રતાને ન્યાય શુભ, આપે અમને એજ. ૨

સમાપ્ત.

આ ચોપડી બનાવતાં જેઓ સાહેબે આગળથી
ગ્રાહક થઈ આશ્રય આપેલ નિચેના ગ્રહસ્થોનો
હું આભારી થયો છું.

૫ માહારાણા શ્રી બેચરસિંહજી વઢવાણ.
૨૯ સોની દામોદર ટોકર મારફત ,,
૧ દવે જટાશંકર રામચંદ્ર ,,
૧ ફકીલ વ્રજલાલ ચતુર ,,
૧ સોની મગનલાલ લવજી ,,
૧ સોની ચતુર નારણદાસ ,,
૧ શેઠ હરખચંદ સુંદરજી ,,
૧ સોની લધુ રણછોડ ,,
૧ સુતાર બાવળ સુંદરજી ,,
૧ સોની છગન નરોતમ ,,
૩ નવરોબજી સોરાબજી વઢવાણ શહેર સ્ટેશન.
૧ આદમખાન મિઆંખાન ,,
૧ નરોતમદાસ વીરજી ટીકીટમાસ્તર ,,
૧ રા. કેશવલાલ ભુદરભાઈ વઢવાણ.
૧ પારેખ નાનચંદ જમુ ,,
૧ સોની ઇચ્છારામ લવજી ,,
૧ સોની તલકશી ફુલચંદ ,,

૧ મેરાઈ લાલજી ધનજી ,,
૨ સોની દામોદર ઠાકર ,,
૧ સોની કચરા મકન ,,
૧ સોની ગીરધર દેવચંદ ,,
૧ સોની મગનલાલ હરીભાઈ ,,
૧ સોની કહાનજી મકનજી ,,
૧ સોની છગનલાલ વહાલજી ,,
૧ સંઘાડીઆ મનોર વીરજી ,,
૧ વકીલ વર્ધમાન ચતુર ,,
૧ ધરૂ ખશાલ પુંજા ,,
૧ મેતા ધીરજલાલ કાનજી ,,
૧ મેતા બાવા કરશન ,,
૨ એચ સીમન ,,
૧ રજપુત સામતસંગ ,,
૨ શા નાથા નારણ ,,
૧ માળી વાલા ડુંગર ,,
૧ બાવા મોતીરામ રામદાસ ,,
૨ જીએકશ વૈગાટ કોરટી ,,
૧ ઠાકોર ખુમા કાળુ ,,
૧ ખત્રી એતા કાળુ ,,

૧૧ કોઠારી ખોડીદાસ દેવકરણ ,,

૧ કોઠારી ખોડીદાસ દેવકરણ ,,

૧ અંબારામ ઝુંઝાભાઈ બળદાણાના મેતાજી ,,

૧ સોની સુખલાલ ઝવેર ,,

૧ છગનલાલ દેવકરણ-મુંજપરના મુખી વઢવાણ.

૧ ખવાસ મગનલાલ હરીભાઈ ,,

૧ વોરા ફકુ હકીમજી ,,

૧ સંઘાડીઆ રામજી રૂડા ,,

૧ પારેખ હરગોવીંદ વલણદાસ ,,

૧ શુકલ કેશવલાલ ભાણશંકર ,,

૧ મજુ રાયમલ સીપાઈ તાલુકા સ્કુલનો ,,

૧ ખવાસ ઓઘડ કાનજી ,,

૧ મીસ્તર ઓઘડ ઉજમશી ,,

૧ દોસી હચા ડુંગર ,,

૧૦ મીસ્તર ઉમાશંકર શીવા મારફતે ,,

૧ પારેખ નાનચંદ ગોપાળદાસ ,,

૧ મેહેતા અમૃતલાલ કાળુભાઈ ,,

૧ સંઘવી ચત્રભુજ ગોવનજી ,,

૧ ભાવસાર સંઘજી પુંજા ,,

૧ શા ગફુલ જેસંગ ,,

૮ સીપાઈ મારફત ,,

૧ મુંગલ મજુ છામું ,,

૧ ઘોની ટોકર દામોદર. ,,

૧ સીપાઈ મલેક બાપુજી જાફર ,,

૧ દેપાળા ગીરધર રણછોડ. ,,

૧ સીપાઈ ગુલાબ સુલતાન ,,

૧ માળી ખીમા જીવા ,,

૧ સુવાર જેમા કાળુ ,,

૧ સુવાર હરી કાળુ ,,

૧૧ સપાણી મગન વાલજી મારફત ,,

૧ મગન વાલજી સપાણી ,,

૧ શા મોહન અમજી ,,

૧ શા પનજી પેલશી ,,

૧ કોઠારી પદમશી નાનચંદ ,,

૧ વોરા ત્રીક ગુલાબચંદ ,,

૧ શુકલ રઘુરામ ખીમજી ,,

૧ ત્રવાડી લક્ષ્મીશંકર ભાગવત ,,

૧ રાવળ મગનલાલ મોરારજી ,,

૧ જોશી કરશનજી રામચંદ ,,

૧ કંથારા છગનલાલ ડુંગરસી ,,
૧ પારેખ ગીરધર નાગર ,,
૧ શા જેચંદ હુકમચંદ ,,
૨ મગનલાલ હરખચંદ ,,
૨ મીસ્તર ગોવનજી અમીચંદને બક્ષીશ ,,
૧ ગાંધી માણેકચંદ ગોકળ ,,
૧ ગાંધી ભાયચંદ ગોકળ ,,
૧ અચારજ અંબાશંકર પ્રાણજીવન કથરેત
ટીચર. ,,

૫ વ્યાસ મોહનલાલ પેમારામ મારફત ,,
૧ મોહનલાલ પેમારામ ,,
૧ દવે વજેશંકર જેશંકર ,,
૧ ત્રવાડી છગનલાલ નરશીરામ ,,
૧ શા હીમચંદ પ્રેમચંદ ,,
૧ શેઠ સુખલાલ કાનજી ,,
૧ દોશી અમરશી ત્રીકમલાલ ,,
૧૦ બુટલેલ જીવણ દરબારી ,,
૨ વકીલ ગોવીંદરામ મોરારજી ,,
૨ શેઠ જીવણરામ ભાયચંદ ,,
૨ સંઘવી મગન ઝવેર ,,

૧ વોરા હરજીવન સુંદરજી ,,

૧ ખવાસ નારણ વાલજી ,,

૧૩ ગોયલ ભવાન નથુરામ મારફત ,,

૧ ગોયલ ભવાન નથુરામ ,,

૧ બાવા મલુકદાસ પીતામર ,,

૧ રાયચંદ પુંજા ,,

૧ કંસારા કરશન ડુંગર ,,

૧ સંઘવી મોહન સોમચંદ ,,

૧ મેરાઈ મોહન કરશન ,,

૧ સુવાર ડાયો કોચબીન ,,

૧ માલી માલા ડુંગર ,,

૧ બાપાલાલ દામોદર ,,

૧ પોલીશ નાયક ગયાદીન સુખનંદન ,,

૧ પોલીશ પ્રાગસંગ ગંગાદીન ,,

૧ શા મોહન હીમચંદ ,,

૧ ધાંયજા ઓઘડ રેવા ,,

૧૧ ગાંધી વેલશી કેશવજી મારફત. ,,

૧ ગાંધી વેલશી કેશવજી ,,

૧ વોરા ઉજમશી કુંગરશી ,,

૧ શા સુખલાલ કચરા ,,

૧ શા લાલચંદ ખુશાલ
૧ ગાંધી જીવરાજ સુંદરજી
૧ ગાંધી ઠાકરશી જેમલ
૧ ગાંધી લાલચંદ વલભ ,,
૧ શા કસ્તુર વર્ધમાન ,,
૧ ગાંધી ત્રીભુવન સોમચંદ સાયલા ,,
૧ મોચી અમરશી અણદા ,,
૧ મોચી ભીમા કુંવરજી ,,
૧૦ ખત્રી વીરજી અમરશી મારફત ,,
૧ ખત્રી વીરજી અમરશી ,,
૧ ભાવસાર ખીમચંદ ગગલ ,,
૧ સુવાર રૈયા ભગવાન ,,
૧ શા છગન ભગા દેવળીયું ,,
૧ ખત્રી ગોરધન માવજી વસ્તડી.
૧ વકીલ દેવશંકર વઢવાણ.
૧ ત્રવાડી મુળશંકર અંબારામ લીલીપુર.
૧ ભવસાર ભગવાન દેવચંદ વઢવાણ.
૧ શા મોહનલાલ ઉમેદચંદ હવામેલકાર.
૧ ખવાશ ડુંગરભાઈ કાલુભ. કુન વઢવાણ.
૧ ખવાશ ડુંગર કલાભાઈ. વઢવાણ.

૪ મોરારની મારફત. ,,
. ચત્રભુજ મોરારજી ,,
. છગન ઉજમશી ,,
. જોશી નારણશંકર ગીરજાશંકર ,,
૧ ધાંયજા છગન મગન ,,
૧ શા શીવલાલ સુંદરજી ,,
૧ શા લધુભાઈ રતનજી ,,
૧ પટેલ નાનચંદ પ્રાગજી ,,
૧ શા ગુલાબચંદ સંઘજી ,,
૧ મેતા નારણજી કાલુભાઈ ,,
૧ શા વેલશી રામચંદ ,,
૧ પારેખ પોપટ ત્રીભુવન ,,
૧ રા. ઉમાશંકર ત્રીભુવન ,,
૧ ત્રવાડી નાગેશ્વર રામકૃષ્ણ ,,
૧ વોરા નીમા સોમચંદ ,,
૬ શા કસ્તુર ગોકળદાસ મારફત ,,
૧ શા કસ્તુર ગોકળ ,,
૨ શા લખમીચંદ ચતુર ,,
૨ શા મોહનલાલ છગન ,,
૧ શેઠ શીવલાલ ડુંગરશી ,,

૧ શેઠ માણેકચંદ સુખલાલ સાયલા
૧ મેતા અમરતલાલ કાલીદાસ ,,
૧ શીપાઈ વાઘા પુંજા ,,
૨ શંઘવી ચત્રભજ ગોવીંદજી ,,
૧ શા ઓઘડ ઉજમશી ,,
૧ શા પાનાચંદ હંશરાજ ,,
૧ શા પીતામર નારણજી ,,

૧ હજુર પોલીશ વીશાજી બાવજી
મારફત. ,,

૧ પા. સુખા નાગજી ખારવા.
૧ મેહેતાજી મોહનલાલ કમલશી ખોડું.
૨ શલાટ અજુ હરજીવન ધ્રાંગધ્રા.
૧ શંઘવી લઘુ કેશરજી વઢવાણ.
૧ ધાંધળ ઓઘડ રેઘા દીવાલકારકુન–વઢવાણ.
૧ શીપાઈ આલમ નથુ. વઢવાણ.
૧ મીસ્તરે હરજીવન ઇંદરજી વઢવાણ જેક્સન.
૧ શા ગોરધન સવજી ,,
૧ પારેખ નાનચંદ લાલચંદ ,,
૧ પારેખ હરજીવન મુળચંદ ,,
૧ રાવળ જટાશંકર કુબેરજી ,,

.૨ નાનચંદ ,,

૭ દલુરામ મારફત મુળી.

૭ દલુરામ ,,

પરમાર બાપલ રામાભાઈ ,,

૧ પ્રેમચંદ મનોરદાસ ઉતાબે ટીકર.

૧ હરગોવન ઇશ્વરદાસ મહેતાજી ટીકર.

૧ વિશંભર લખમીરામ ચુ૦ કા૦ ટીકર.

૧ ખવાસ મેરૂ સવજી મુળી.

૧ ગોવલ વશરામ પોલીસ ગઢાદ.

૧ શા નાનચંદ જીવરાજ ન્યા. પી. મુળી.

૧ ઠાકરશી માણેકચંદ ,,

૧ હરજીવન દયારામ કામદાર રાણીગઢ.

૧ મેહેતા શંકરલાલ સામળજી મોરબી.

૩ પારેખ પોપટ નાનચંદ લીંબડી.

૧ ગોવીંદજી દેવકરણ ,,

૧ રણછોડ જેશંકર મામલતદાર ,,

૧ દોલતચંદ મેઘજી ,,

૧ મોતીરામ વજેરામ હડાળા વહીવટી કારકુન.

૧ પટેલ ભીમજી આણંદજી આસીસ્ટંટ લીંબડી.

૧ ઠકર હીરા રામજી ,,

૧ દોશી કસ્તુર વાલજી બક્ષીશ
૧ પારેખ લાલચંદ કચરા
૧ ત્રવાડી મોહનલાલ નારણજી
૧ દેસાઈ છગનલાલ પરભુદાસ બાવન
૧ મીસ્તર કેશવલાલ લાડકા ,,
૫ મીસ્તર કાળુભાઈ ,,
૨૫ શા હરી નાગર મારફત ધ્રાંગધ્રા.
૧૧ શા ભાઈચંદ ચતુર મારફત ખોરદ.
૧ શા ભાઈચંદ ચતુર ,,
૧ બારડ જેઠાભાઈ મેઘાભાઈ ,,
૧ જાદવ કરમણ હડીભાઈ મુખી ,,
૧ જાદવ કમા કાંધાભાઈ ,,
૧ જાદવ હીરાભાઈ રણછોડભાઈ ,,
૧ વાઘેલા માધવસંગ ભાવસંગ તાલુકદાર ,,
૧ ઠકર છગન પુંજા ,,
૧ વાઘેલા કાંધુ ભિમજી તાલુકદાર ,,
૧ સોના વલવ પીતામર ,,
૧ શા લલુ અમીચંદ ,,
૧ ઠકર હરબમ ગોવીંદ ,,
૧ પારેખ નાગજી માણેકચંદ પાટડી.

નથા જુદરદાસ	,,
દેવચંદ રણછોડ	,,
. કેસવલાલ મોહનલાલ	,,
. મેહેતાજી શીવલાલ ગોવીંદજી	વડોદ.
૧ મોહનલાલ હેમચંદ	અમદાવાદ.

ગ્રંથકર્તાની અરજ—દોહરા.

મિત્રો સહુને હું નમું, વર્ણવી વારંવાર;
ઉપવિદ શબ્દો હોય તો, ક્ષમા કરો આ વાર. ૧

પંડિતને પાયે પડી, કહુ છું તે કરજોડ;
ભુલ ચુક સુધારશો, એવો અમને કોડ. ૨

પીંગળ પાઠ ભણ્યો નથી, નથી વિદ્યાનું જ્ઞાન;
સંગ્રહ ભેગો હું કરી, છાપું છું વિદ્વાન. ૩

કસ્તુર ધનજી નામ છે, લાખુપોળ મુકામ;
વજીરાજ સ્વર્ગે જતાં, નહીં મુને આરામ. ૪

કવિગુણી પંડિત જ્ઞાનીને, શાણા જનની પાસ;
વાજી અફશોશ વર્ણવ્યો, ઉરમાં છે એ આશ. ૫

કાવ્યની અંદર ચુક તે, વાંચો સુધારી;
માફી માગે કસ્તુર અતિ, આ અરજી ગુજારી. ૬

હું છું.

કસ્તુર ધનજી મુડઅર.

આ ગ્રંથ પ્રસિધ કર્યો.

જાહેરખબર.

આ પુસ્તક જેઓ સાહેબને જોઇતું હોય તેને શ્રી વઢવાણ મધ્યે વેરાવાડની પાસે શા નાનજી ડોસાની દુકાને તેમની પાસેથી રોકડી કીંમતે મળશે. જોઇએ તેણે પોષ્ટખર્ચ સુદ્ધાં સાડાચાર આના મોકલી મંગાવી લેવું. નાટપેટ કાગળ લેવામાં નહીં આવે.

તા.

મુ. વઢવાણ.

હું છું.

કસ્તુર ધનજી ચુડગર.

આ ગ્રંથ પ્રસિદ્ધકર્ત્તા.